

[View the original article](#)

فراتر از خبر

کردهای سوریه و معضل تازه؛ وقتی زبان عربی به جنگ زبان کردی می‌رود

ایلیا جزایری

۲۷/ شهریور/ ۱۴۰۵

دانش‌آموزان در یکی از مدارس مناطق کردنشین سوریه

مظلوم عبدی، فرمانده ائتلاف نیروهای سوریه دموکراتیک، سوم شهریور امسال اعلام کرد که پس از تکمیل روند ادغام نیروهایش در ارتش سوریه، این ائتلاف منحل شده است؛ تشکیلاتی که کردها آن را رهبری می‌کردند و در حدود ۱۵ سال گذشته، کنترل مناطق کردنشین در شمال شرق سوریه را در دست داشت.

این ادغام تنها منحصر به تشکیلات نظامی نبود، بلکه ادارات دولتی را نیز شامل شد؛ از جمله آموزش و پرورش.

اکنون که دمشق دوباره بر مناطق محل سکونت کردها، که طی سال‌ها جنگ داخلی به صورت خودگردان اداره می‌شد، مسلط شده است، در بخشنامه‌ای اعلام کرده که اجازه می‌دهد برخی دروس به زبان کردی تدریس شود اما این که کل برنامه تحصیلی به زبان کردی باشد، «غیرممکن» است.

این بخشنامه با آغاز سال تحصیلی جدید، اعتراض بخشی از دانش‌آموزان را در پی داشت. از جمله مروه آمو، دانش‌آموز ۱۸ ساله کرد سوریه، به شبکه الحره می‌گوید: «ما، دانش‌آموزان مدرسه شهید دلخاز، به خیابان‌ها آمدیم و دست به اعتراض زدیم تا خواستار بازگشت به برنامه درسی پیشین شویم؛ برنامه‌ای که در آن تمام دروس به زبان کردی تدریس می‌شد».

ممنوعیت تدریس به زبان کردی در حکومت اسد

در مدارس تحت حکومت خاندان اسد که نظام‌شان از یک ایدئولوژی بعثی ریشه‌دار در ناسیونالیسم عربی پیروی می‌کرد، زبان کردی در مدارس مناطق کردنشین هم ممنوع بود.

اما در سال‌های خودمختاری، کردها آموزش به زبان کردی را در مناطق تحت کنترل‌شان آغاز کردند.

نظام اسد آذرماه سال ۱۴۰۳ سقوط کرد و اکنون کردهای سوریه، با واقعیتی جدید روبه‌رو شده‌اند و در سایه آن سعی می‌کنند دستاوردهای خود را حفظ کنند.

به رسمیت شناختن زبان کردی در سوریه؛ اما...

در بخشنامه وزارت آموزش و پرورش که پیش از آغاز سال تحصیلی صادر شده، زبان کردی به عنوان یکی از زبان‌های کشور به رسمیت شناخته شده است؛ مسئله‌ای که بخشی از خواسته دیرینه آن‌ها را برآورده می‌کند.

این بخشنامه اما تاکید می‌کند که درس‌های اصلی همچون علوم و ریاضیات، باید به زبان ملی کشور یعنی عربی تدریس شود. جغرافیا، تاریخ، مطالعات اجتماعی و فلسفه می‌تواند به زبان کردی تدریس شود به گونه‌ای که تدریس به زبان کردی حداکثر سه جلسه در هفته باشد. این مسئله، اعتراض دانش‌آموزانی را برانگیخت که از ابتدای تحصیل‌شان به طور کامل به زبان کردی درس خوانده‌اند.

سوزان علی، دانش‌آموز ۱۶ ساله، در این باره به خبرگزاری رویترز می‌گوید: «من از آغاز دوران تحصیل تا کلاس یازدهم به زبان کردی درس خوانده‌ام، اما اکنون می‌گویند که تنها سه زنگ درسی را به زبان کردی اختصاص خواهند داد. این وضعیت غیرقابل قبول است. این که نیمی از برنامه درسی به کردی باشد و نیمی دیگر به عربی! ما نمی‌توانیم به زبان عربی درس بخوانیم. ما باید به زبان خودمان تحصیل کنیم، زیرا از ابتدا به زبان کردی درس خوانده‌ایم و باید این روند را تا دانشگاه ادامه دهیم».

دیدگاه‌های مختلف از زبان وزیر آموزش و پرورش

جلسه روز ۲۳ شهریور پارلمان سوریه به موضوع مدارس و آموزش و پرورش اختصاص یافت.

محمد عبدالرحمان ترکو، وزیر آموزش و پرورش، در پاسخ به نمایندگان کرد پارلمان که مسئله آموزش به زبان مادری را مطرح کردند، گفت: «دو دیدگاه وجود دارد، یکی خواستار آموزش زبان کردی در کنار سایر دروس است و دیگری، خواستار ترجمه کل برنامه درسی به زبان کردی است. راستش را بخواهید، ترجمه کل برنامه درسی به زبان کردی دشوار است. مشکل اول، تامین معلم برای همه تخصص‌ها است و مشکل دوم، دانشجویی که در مدرسه فقط به زبان کردی تحصیل کرده، چگونه می‌تواند تحصیلات عالی خود را ادامه دهد؟»

کردهای سوریه پس از آغاز اعتراض‌های سراسری در این کشور در سال ۱۳۸۹، کنترل بخش‌هایی از شمال شرق سوریه را در دست گرفتند. آن‌ها یک گروه مسلح قدرتمند تاسیس کردند که با پشتیبانی نیروهای آمریکایی، در جنگ علیه گروه تروریستی «دولت اسلامی» موسوم به «داعش» شرکت کرد.

کردهای سوریه امیدوار بودند که بتوانند خودمختاری خود را حفظ کنند، اما با سقوط دولت اسد، واشیتگتن بر ادغام آن‌ها در حکومت دمشق اصرار کرد.

الهام احمد، یکی از مقام‌های کرد سوریه، به شبکه الحره می‌گوید که بخشنامه صادر شده از سوی آموزش و پرورش، یک گام خوب است اما خواسته‌های جامعه کرد را برآورد نکرده است. او تاکید می‌کند: «این را یک گام اولیه مثبت می‌بینم، چون پایه‌ای است که می‌توانیم با اتکا به آن، ساعت‌های تحصیل به زبان کردی را بیشتر کنیم. البته سیاستی که الان اعلام شده، خواسته ما یا جامعه ما نیست، بلکه ما معتقدیم که همه درس‌ها باید به زبان کردی تدریس شوند و در کنار آن انگلیسی، عربی و زبان‌های دیگر تدریس شود. به ویژه این‌که در این مناطق، یادگیری به زبان مادری برای مردم کرد مسئله‌ای حیاتی است».

الهام احمد همچنین خواستار تضمین حق تدریس به زبان کردی در قانون اساسی جدید شد.

پیشنهاد دوره انتقالی تحصیلی

کردهای سوریه به زبان کرمانجی صحبت می‌کنند، نوعی از زبان کردی که با خط لاتین نوشته می‌شود. کردی، متعلق به خانواده زبان‌های هند و اروپایی است، بنابراین از عربی متمایز است.

محمد احمد، معلم در مدارس مناطق کردنشین سوریه، به خبرگزاری رویترز می‌گوید که گمان می‌کند، برای دانش‌آموزانی که فقط به زبان کردی تحصیل کرده‌اند، مشکلاتی پیش بیاید. او خواستار یک دوره انتقالی تحصیلی یک یا دو ساله شد.

نظام جدید حاکم بر سوریه به رهبر احمد الشرع، نوا است. او که متعهد به حمایت از حقوق اقلیت‌ها شده، مظلوم عبدی، رهبر ائتلاف منحل‌شده سوریه دموکراتیک را به عنوان مشاور رئیس‌جمهور برگزیده است. باید دید در عمل اقلیت‌های سوریه چه مقدار از عملکرد حکومت جدید ابراز رضایت می‌کنند.

این مطلب بخشی از:

فراتر از خبر

بایگانی

جهان